به همت انتشارات به‌نشر برگزار می‌شود
مراسم رونمایی از مجموعه قصه‌های کودکانه «صمیم» با حضور مصطفی رحمان‌دوست

همزمان با فرارسیدن ایام ولادت پیامبر اکرم(ص)، توسط انتشارات به‌نشر مجموعه قصه‌های کودکانه «صمیم» با حضور نویسندگان نام‌آشنا و با اجرای حسین چراغی، جمعه ۱۴ شهریور در باغ کتاب تهران رونمایی می‌شود.

به گزارش آستان‌نیوز، مراسم رونمایی از مجموعه قصه‌های کودکانه «صمیم» به مناسبت فرارسیدن ایام ولادت پیامبر اکرم(ص) جمعه چهاردهم شهریور در باغ کتاب تهران برگزار خواهد شد.

در این مراسم که با اجرای حسین چراغی همراه است، آثاری از نویسندگان شناخته شده ادبیات کودک و نوجوان شامل محمدرضا شمس، افسانه موسوی گرمارودی، کلر ژوبرت، یگانه مرادی لاکه و نرگس افروز رونمایی می‌شود.

این برنامه با حضور مصطفی رحمان‌دوست به‌عنوان دبیر و ناظر طرح و با هدف ایجاد روزی شاد و به‌یادماندنی برای کودکان و خانواده‌ها برگزار می‌شود. از جمله بخش‌های این مراسم می‌توان به برگزاری نمایش عروسکی و برنامه‌های شاد برای کودکان اشاره کرد. مراسم رونمایی مجموعه «صمیم» ساعت ۱۶ روز جمعه در ورودی شماره یک باغ کتاب تهران برگزار خواهد شد و حضور برای عموم علاقه‌مندان آزاد است.

در حرم

پایان عملیات بهسازی فضای داخلی نقاره‌خانه حرم مطهر رضوی

بازآفرینی شکوه یک آیین

الهه ضمیری | برای هر زائر و مجاوری، شیرین‌تر از صدای همهمه زائران و رفت‌وآمد در صحن‌های حرم مطهر، نوای نقاره‌خانه است؛ نوایی که می‌آید و صاف می‌نشیند وسط قلب آدم‌ها. صدایی آشنا که از کودکی همراهمان بوده و تا بزرگسالی، هر بار که از نقاره‌خانه باشکوه حرم مطهر شنیده‌ایم، شیرینی حال و هوایمان را دوچندان کرده است. نقاره‌خانه، در دل صحن پرشکوه انقلاب، جایی است که علاوه بر نوای ماندگار نقاره، تاریخ، فرهنگ و ایمان مردم مشهد را در خود جای داده است. این مکان که قرن‌هاست با نغمه‌های صبحگاهی و شامگاهی‌اش روز زائران را آغاز و پایان می‌بخشد، چیزی فراتر از یک بنای تاریخی است. نقاره‌خانه، رسانه‌ای صوتی در گذشته و نمادی از پیوند سنت و معنویت در امروز است. صدای نقاره‌ها بشارت تولد و آغاز سال نو را در گوش زائران زمزمه می‌کند.

آیین نقاره‌زنی در حرم مطهر امام رضا(ع) پیشینه‌ای چند صد ساله دارد. از قرن دهم هجری قمری، این سنت از دربارهای سلطنتی به فضای مذهبی حرم مطهر منتقل شد و به‌تدریج رنگ و بوی دینی گرفت. در دوره تیموریان، نشانه‌هایی از اجرای این آیین در حرم مطهر دیده می‌شود، اما ساختار منسجم آن به دوره صفوی بازمی‌گردد. نقاره‌زنی در آن زمان علاوه بر اعلام اذان، به عنوان بخشی از موسیقی مذهبی و آیینی اجرا می‌شد. این سنت با گذر زمان، به یکی از جلوه‌های فرهنگی و مذهبی شهر مشهد بدل شد. آیینی که در شادی و مناسبت‌های خاص و در طلوع و غروب، صدای خود را به گوش دل‌ها می‌رساند.

■ زیبایی‌شناسی در خدمت معنویت

ساختمان نقاره‌خانه در ضلع شرقی صحن انقلاب اسلامی واقع شده و دارای سه طبقه است. طبقه همکف محل حضور نقاره‌نوازان، طبقه اول گرمخانه‌ای برای نگهداری طبل‌ها و کرناها و طبقه دوم محل اجرای نقاره‌زنی است. این ساختار، با وجود سادگی، کارکردی دقیق و منظم دارد. هر طبقه با هدفی خاص طراحی شده و مسیرهای دسترسی به‌گونه‌ای تنظیم شده‌اند که اجرای آیین با کمترین اختلال انجام شود. با وجود گسترش فیزیکی حرم مطهر در سال‌های اخیر، نقاره‌خانه همچنان جایگاه خود را حفظ کرده و به عنوان یکی از نمادهای اصیل حرم مطهر شناخته می‌شود.

در تیر ۱۴۰۴، همزمان با آغاز ماه محرم، عملیات بهسازی فضای داخلی نقاره‌خانه آغاز شد. این پروژه با حمایت یکی از خیران رضوی و تلاش خادمان سازمان عمران و نگهداری، در مدت دو ماه اجرا شد. هدف از این طرح، بازگرداندن زیبایی، ایمنی و نظم به فضایی بود که سال‌ها از مرمت دور مانده بود. نقاره‌خانه به عنوان مکانی آیینی و تاریخی، نیازمند توجهی ویژه بود تا بتواند همچنان نقش خود را در فضای معنوی حرم مطهر ایفا کند.

نقاره‌خانه با آنکه فضایی کوچک در دل حرم مطهر است، اما نقشی بزرگ در شکل‌گیری تجربه زیارت دارد. در پروژه بهسازی، توجه ویژه‌ای به زیبایی بصری این مکان شد. دیوارهای سیمانی با گچ‌کاری‌های هنرمندانه پوشانده شدند و مقرنس‌های گچ‌بری در سقف، روحی تازه به فضا بخشیدند. چارک‌های معرق اطراف پنجره‌ها ترمیم و رنگ‌آمیزی دیوارها، درها و پنجره‌ها با دقت و هماهنگی انجام شد. چارچوب‌های فلزی تازه برای پنجره‌ها، علاوه بر استحکام، جلوه‌ای هماهنگ و چشم‌نواز ایجاد کرد. در جریان بهسازی، کف سیمانی طبقه فوقانی با سرامیک‌های جدید جایگزین و ورودی طبقه همکف نیز با سرامیک‌های ۹۰ در ۹۰ سانتیمتر نوسازی شد. مسیر راه‌پله با دیوارچینی از ورودی اصلی تفکیک شده و پله‌ها اصلاح شدند تا دسترسی‌ها ایمن‌تر و روان‌تر شود. این تغییرات، نه تنها به زیبایی فضا افزود، بلکه کاربری آن را نیز بهبود بخشید.

■ بازگشت به شکوه اصیل

نقاره‌خانه، محل نگهداری ابزارهایی است که صدای ایمان را در فضای حرم مطهر طنین‌انداز می‌کنند. در طرح بهسازی، ساماندهی تجهیزات با دقت انجام شد. در طبقه گرمخانه، کمد و قفسه‌هایی برای نگهداری طبل‌ها و کرناها نصب شد تا هر ابزار جای مشخصی داشته باشد. مبلمان تازه‌ای در نشیمن همکف قرار گرفت تا نقاره‌نوازان در زمان انتظار، فضایی مناسب برای استراحت داشته باشند. فضای آبدارخانه نیز اصلاح شد تا کاربری فضاها به بهترین شکل ممکن انجام شود. این نظم، اجرای آیین را روان‌تر و با کیفیت‌تر کرده است.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های پروژه، ارتقای سطح ایمنی نقاره‌خانه بود. اجرای سقف کاذب در طبقات، ساماندهی کابل‌های برق با سینی کابل و داکت و راه‌اندازی سیستم اعلان حریق در دو طبقه، از جمله اقدامات مهمی بودند که ایمنی فضا را به شکل چشمگیری افزایش دادند. اصلاح مسیر پله‌ها و تفکیک ورودی‌ها نیز به روان‌تر شدن دسترسی‌ها کمک کرد. اکنون پس از پایان عملیات بهسازی، نقاره‌خانه حرم مطهر امام رضا(ع) در سیمایی نو و درخور بارگاه رضوی، آماده اجرای آیین‌های روزانه است. صدای طبل و کرنا، در فضایی ساماندهی‌شده، ایمن و منظم، بار دیگر دل‌ها را آرام می‌کند و بر شکوه زیارت می‌افزاید. این مکان با حفظ اصالت تاریخی و فرهنگی خود توانسته با نوسازی هوشمندانه، نقش خود را در فضای معنوی حرم مطهر تقویت کند. نقاره‌خانه همچنان قلب تپنده آیین‌های مذهبی باقی مانده است؛ جایی که سنت، هنر و ایمان در هم می‌آمیزند.

تولیت آستان قدس رضوی در دیدار جمعی از علما و خطبای مشهد:

امروز بیش از هر زمان به وحدت و تقویت روحیه مردم نیازمندیم

تولیت آستان قدس رضوی با بیان اینکه امروز بیش از هر زمان به وحدت و تقویت روحیه مردم نیازمندیم، خطبا و وعاظ را پرچمداران نشر پیام رهبر معظم انقلاب در جامعه دانست.

به گزارش آستان‌نیوز، آیت‌الله احمد مروی در دیدار جمعی از علما و خطبای مشهد که در تالار ولایت حرم مطهر رضوی انجام شد، با بیان اینکه روحانیت وظیفه دارد به مردم اعتماد و امید ببخشد، اظهار کرد: امروز برای کشور یک حقیقت بیش از همه ضرورت دارد و آن اتحاد و وحدت مردم است. وی با اشاره به تعبیر اخیر رهبر معظم انقلاب مبنی بر «وحدت مقدس»، وحدت را کلید پیروزی ملت ایران دانست و گفت: امروز برای کشور یک حقیقت بیش از همه ضرورت دارد و آن اتحاد و وحدت مردم است. همه مسائل دیگر ذیل این اصل قرار می‌گیرد. خطبا و صاحبان منبر باید پرچمدار این پیام باشند و هرگز تحت تأثیر جریان‌ها و جناح‌های سیاسی قرار نگیرند.

■ یادآوری روزهای دفاع مقدس

آیت‌الله مروی تصریح کرد: روحانیت وظیفه دارد به مردم اعتماد و روحیه ببخشد. هرگز نباید روزهای هشت سال دفاع مقدس را از یاد ببریم. باید به نسل امروز یادآوری کنیم در چه شرایط دشواری قرار داشتیم و چگونه بر آن غلبه کردیم.

وی گفت: واقعیت آن است شرایط کنونی ایران با آن روزگار به هیچ وجه قابل مقایسه نیست. در آغاز جنگ تحمیلی، نه نیروی نظامی منسجم داشتیم، نه امکانات دفاعی قابل توجه و نه اقتدار نظامی امروز را. با این حال، ملت ایران با ایمان و ایستادگی خویش از آزمونی بزرگ سربلند بیرون آمد.

تولیت آستان قدس رضوی یادآور شد: پیش از پیروزی انقلاب نیز همه قدرت‌های جهانی برای حفظ رژیم پهلوی تلاش می‌کردند. اما با وجود این حمایت‌ها، انقلاب پیروز شد. پس از آن نیز همان قدرت‌ها جنگ را بر ما تحمیل کردند، اما نتوانستند ملت ایران را از پا درآورند.

■ ضرورت تقویت امید و وحدت

آیت‌الله مروی تأکید کرد: امروز بیش از هر زمان دیگر، نیازمند آن هستیم که به مردم روحیه و امید بدهیم. یکی از تأکیدات محوری رهبر معظم انقلاب در سخنرانی‌های اخیر، موضوع وحدت و اتحاد است. ایشان بارها هشدار داده‌اند دشمنان انقلاب اسلامی هیچ‌گاه دست از فشار و بهانه‌جویی برنمی‌دارند.

وی افزود: غربی‌ها به‌خوبی می‌دانند ایران هرگز به دنبال ساخت بمب هسته‌ای نبوده و نیست. کشور ما عضو پیمان ان‌پی‌تی است و تمامی مراکز هسته‌ای ما زیر نظر دوربین‌ها و بازرسان آژانس قرار دارد. هیچ تردیدی باقی نمانده، اما همچنان بهانه‌تراشی می‌کنند.

تولیت آستان قدس رضوی تصریح کرد: حتی اگر غنی‌سازی صفر درصد را بپذیریم، آنان موضوع توان موشکی را مطرح می‌کنند و سپس حذف کامل سلاح‌ها را. تجربه لیبی پیش روی ماست؛ مگر آن کشور تأسیسات خود را برنچید و تحویل نداد؟ آیا رهایش کردند؟ خیر.

وی تأکید کرد: مسئله اصلی نه غنی‌سازی است و نه توان موشکی؛ موضوع اصلی، گفتمان انقلاب اسلامی است که منافع کشورهای استکباری را به چالش کشیده و قدرت‌های سلطه‌گر نمی‌توانند آن را تحمل کنند.

■ دعای امام رضا(ع) پشتوانه خطبا

آیت‌الله مروی در بخش دیگری از سخنان خود، درخصوص هدف برگزاری این جلسه گفت: هدف از تشکیل این جلسه، پیش از هر چیز، عرض خسته‌نباشید و خداقوت به شما بزرگواران و آرزوی قبولی اعمال و توسلات این ایام در پیشگاه معصومان(ع) است. امید است ولی‌نعمت ما، حضرت علی بن موسی‌الرضا(ع) و صاحب‌الزمان، حضرت بقیة‌الله الاعظم(عج) پاداش این زحمات، خدمات، ذکر توسلات و مجالس روضه‌خوانی شما را عنایت فرمایند.

وی عنوان کرد: بی‌تردید مایه افتخار و سربلندی است که انسان بتواند با صدای رسا و قلبی سرشار از عشق، روضه‌خوان حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) باشد. روضه‌خوانی برای سیدالشهدا(ع) هنگامی که با علم، تقوا و پرهیزکاری همراه شود، به انسان عزت و عظمت می‌بخشد.

تولیت آستان قدس رضوی افزود: این نعمتی است که باید همواره خداوند را شاکر بود؛ چراکه روضه‌خوانی نه تنها ذکر مصیبت، بلکه تبیین معارف اسلام، معرفی سیره اهل‌بیت(ع) و هدایت دل‌های مردم به سوی حقیقت است.

وی خاطرنشان کرد: خطبا و روضه‌خوان‌های اباعبدالله الحسین(ع) و اهل بیت(ع) باید بدانند در چه جایگاه رفیعی قرار گرفته‌اند؛ شما عزیزان، کسانی هستید که پیوسته مشمول دعای حضرت رضا(ع) هستید. آن حضرت فرموده‌اند «رحم الله عبداً أحیا أمرنا». بنابراین هرکس در مسیر ترویج معارف رضوی و اهل بیت عصمت و طهارت(ع) گام بردارد، مشمول دعای امام رضا(ع) بوده و بی‌گمان دعای آن حضرت مستجاب است.

■ نقش محرم در پیروزی انقلاب اسلامی

تولیت آستان قدس رضوی یادآور شد: همان‌گونه که امام خمینی(ره) فرمودند «محرم، ماه پیروزی خون بر شمشیر است»، همین جمله، نیروی عظیم ایمانی و روحی به جامعه در سال ۱۳۵۷ بخشید و باور پیروزی را در دل‌ها زنده کرد؛ باوری که سرانجام به پیروزی انقلاب اسلامی ختم شد.

وی تأکید کرد: گرامیداشت یاد امام خمینی(ره)، آن رهبر عظیم‌الشأن و بنیان‌گذار انقلاب اسلامی، وظیفه‌ای فراموش‌نشدنی است. امام راحل حقی بزرگ بر گردن ما دارد؛ حقی که در راه اسلام، تشیع، ملت ایران و حتی جهان اسلام باید به‌جا آورد. خدمات بی‌بدیل امام خمینی(ره) به اسلام و این مردم شریف هرگز نباید به دست فراموشی سپرده شود.

آیت‌الله مروی افزود: ماهیت انقلابی ما با امام تعریف می‌شود و هویت ما با یاد او شکل می‌گیرد. از این‌رو باید آگاهی و اطلاعات خویش را درباره اندیشه‌ها، سیره و آثار امام پیوسته به‌روز کنیم تا بتوانیم پاسخگوی پرسش‌های نسل جدید باشیم.

■ توصیه به مطالعه زندگی‌نامه علما و بزرگان

تولیت آستان قدس رضوی خطاب به خطبا و وعاظ حاضر در جلسه، گفت: توصیه می‌کنم در کنار مطالعات علمی و دینی، به خواندن زندگی‌نامه علما، بزرگان و به‌ویژه زندگی‌نامه امام خمینی(ره) بپردازید. این بزرگان تبار فکری و معنوی ما هستند و هر ملتی که بخواهد ریشه‌های خود را بشناسد، باید تبار خویش را بازخوانی کند.

وی عنوان کرد: حتی اگر کسی انگیزه‌ای صرفاً ملی داشته باشد و رویکردی دینی نداشته باشد، باز هم باید به امام خمینی(ره) عشق بورزد؛ چراکه امام(ره) عزت ملی را به ایران بازگرداند و اگر کسی انگیزه دینی داشته باشد، حتی بی‌آنکه نگاه ملی داشته باشد، باز هم باید دل در گرو محبت امام(ره) بسپارد؛ زیرا امام(ره) دین را زنده و شرافت اسلامی را احیا کرد.

آیت الله مروی افزود: پیش از انقلاب، در دوران طاغوت، نه ملیتی برای ما باقی گذاشته بودند، نه عزت انسانی و نه حتی دین و معنویت. حکومت ستمشاهی هدفی جز ذلت این ملت و زدودن فرهنگ دین، اخلاق و طهارت از جامعه نداشت. اما امام خمینی(ره) این معادله را تغییر داد؛ دین را به کشور و عزت و عظمت را به ملت ایران بازگرداند.

■ دفاع امام خمینی(ره) از روحانیت و عزاداری سنتی

تولیت آستان قدس رضوی خاطرنشان کرد: از جلوه‌های درخشان سیره امام خمینی(ره)، اهتمام ایشان به مجالس روضه و عزاداری بود. در سال‌های پایانی حکومت پهلوی، مجالس عزاداری به‌تدریج شکلی نو به خود گرفت و به راهپیمایی‌های عظیم بدل شد؛ حرکتی تازه که مردم نیز از آن استقبال کردند.

وی ادامه داد: اما پس از پیروزی انقلاب، دو جریان انحرافی به وجود آمد؛ نخست، اندیشه حذف روحانیت از متن حکومت اسلامی و دوم، محدودسازی عزاداری سنتی به راهپیمایی‌ها. امام خمینی(ره) با قاطعیت در برابر این جریان‌ها ایستاد و از جایگاه روحانیت و اصالت روضه‌خوانی دفاع کرد.

میراث

مسجدی که با دست پیامبر اکرم(ص) ساخته شد

قبا، نخستین بنای توحیدی در اسلام

ریحانه عامل نیک | برای ما مسلمانانی که زمان زیست پیامبر اکرم(ص) را درک نکرده‌ایم، هر آنچه از دوران ایشان و از اقدامات مستقیم وجود مبارکشان صادر شده و هنوز در دسترس ما مسلمانان باشد برایمان قداست ویژه‌ای دارد. مسجد قبا نه تنها به عنوان نخستین مسجد در تاریخ اسلام شناخته می‌شود بلکه از جمله میراثی است که پیامبر اکرم(ص) با دستان مبارکشان سنگ بنای آن را نهاده‌اند. به مناسبت ۱۲ ربیع‌الاول، روز بنای این میراث ارزشمند، مروری بر موقعیت و تاریخچه ساخت این مسجد داریم.

■ مسجدی برای اهل هجرت

همان‌طور که اشاره شد، مسجد قُبا نخستین مسجد جهان اسلام است و در بیرون شهر مدینه قرار دارد. منطقه قبا در فاصله ۶ کیلومتری جنوب مسجدالنبی(ص) واقع شده است و از نقاط خوش آب‌وهوا و از مناطق زراعی و پرآب اطراف مدینه به‌شمار می‌رود. به همین دلیل نخلستان‌های زیادی در قبا وجود داشته و دارد. مردم این منطقه که به نام طایفه بنو عمرو بن عوف شناخته می‌شدند، به دلیل واقع شدن قبا در جنوب شهر مدینه و در واقع سر راه مکه به مدینه، نخستین میزبان پیامبر(ص) و مهاجرین در زمان هجرت بودند.

■ بنای ساخته‌شده بر پایه تقوا

بنا به روایات متعدد، مسجد قبا مصداق آیه «...لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ...» است. این آیه اشاره به این نکته دارد که این مسجد از روز نخست بر پایه تقوا ساخته شد و لذا سزاوار است رسول خدا(ص) در این مسجد نماز گزارد.

به سبب نزول این آیه در شأن مسجد قبا، در آن زمان مسجد یاد شده را به نام «مسجد التقوی» می‌شناختند. این آیه در برابر مسجد ضرار نازل شد؛ برخلاف مسجد قبا که بر پایه تقوا ساخته شده بود، مسجد ضرار بر پایه نفاق و اختلاف بنا شد. تعبیر «مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ» به معنای همان روز تأسیس مسجد است که با نیت خالص بنا نهاده شد.

به نقل از روایات، آیه «... فِيهِ رِجالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَ اللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ» در شأن نمازگزاران مسجد قبا نازل شده است؛ آیات ۱۰۸ و ۱۰۹ سوره توبه درباره این مسجد و نمازگزارانش چنین می‌گوید: «تو(ای رسول ما) هرگز در مسجد آن‌ها (به نماز) نایست که همان مسجد (قبا) که بنیانش از اول بر پایه تقوای محکم بنا شده، سزاوارتر است به اینکه در آن اقامه نماز کنی، که در آن مسجد مردان پاکی که مشتاق تهذیب نفوس خود هستند درآیند و خدا مردان پاک مهذب را دوست می‌دارد».

■ نمازی به ارزش حج عمره

در دنیای اسلام ارزش و معنای هر چیزی می‌تواند با معیار متفاوتی از آنچه در ذهن ماست، سنجیده شود. رسول خدا(ص) عاشق نماز بودند و همه مؤمنان را به این امر تشویق می‌کردند. یکی از اقدام‌های کارگشای ایشان ترویج و تأسیس مساجد است. مسجد قبا که با دستان مبارک رسول(ص) ساخته شده نیز دارای فضیلت و ارزشمندی خاص خود است. ارزشی که مختص به بنا یا مکان ساخت آن نیست بلکه نشأت گرفته از سازنده آن است. رسول خدا(ص) در فضیلت این مسجد می‌فرمایند: «کسی که در مسجد من قبا، دو رکعت نماز بگزارد مانند آن است که یک عمره بجا آورده باشد». پیامبر(ص) پیش از تشرف به مدینه در مدت چند روزی که در محله قبا اقامت داشتند، این مسجد را بنا کردند و پس از تشرف به مدینه و ساختن مسجدالنبی(ص) معمولاً روزهای شنبه و دوشنبه به این مسجد می‌آمدند.

در میان روایات و بیانات ائمه اطهار(ع) نیز از این مسجد سخن به میان آمده است. عقبة بن خالد می‌گوید: «از امام صادق(ع) پرسیدم: وقتی قصد زیارت مساجد اطراف مدینه را دارم، ابتدا به کدام مسجد بروم؟ امام صادق(ع) فرمودند: زیارت مساجد را با رفتن به مسجد قبا آغاز کن و در آن زیاد نماز بجا آور! این مسجد نخستین مسجد در اطراف مدینه است که پیامبر(ص) در آن نماز خوانده است».

■ بنایی با نقشه خداوندی

در مورد فرایند ساخت مسجد و ترسیم نقشه‌های اولیه در کتب تاریخی آمده است: «رسول خدا(ص) به یارانشان فرمودند: نقشه این مسجد از سوی خداوند بوده و اینک شتر من مأمور این کار است. کسی بر شتر سوار شود و او را حرکت دهد تا محدوده مسجد را مشخص کند. چند نفر از صحابه سعی کردند شتر را حرکت دهند اما نتوانستند. در این هنگام، رسول خدا(ص) به حضرت علی(ع) فرمودند: برخیز و بر شتر بنشین. چون علی(ع) بر پشت شتر قرار گرفت، شتر راه افتاد، محدوده‌ای را دور زد و سپس به جای نخست خویش بازگشت. بدین‌سان محدوده مسجد قبا مشخص شد و رسول خدا(ص) قبله آن را به سمت بیت‌المقدس تعیین فرمود».

در متون تاریخی بیان شده پیامبر اکرم(ص) برای ساخت این مسجد بسیار تلاش کردند. زنی به نام شموس بنت نعمان می‌گوید: «هنگام ساخت مسجد قبا، پیامبر(ص) را می‌دیدم که سنگ‌های کوچک و بزرگ را برمی‌داشت تا آنجا که سنگینی سنگ‌ها پشت مبارکش را خم کرده، سپیدی خاک بر بدن مبارکش نمایان بود. (گاه) مردی از صحابه می‌آمد و می‌گفت: ای فرستاده خدا، پدر و مادرم فدایت باد! سنگ و خاک را به من واگذار تا به جای تو کار کنم. پیامبر(ص) می‌فرمودند: نه، تو نیز سنگ دیگری بردار. حضرت همواره در تلاش بودند تا ساختمان مسجد به پایان رسید».

در تمام این مدت پیامبر(ص) و یارانشان تنها به ساخت‌وساز بنایی از جنس خاک و سنگ مشغول نبودند که با استفاده از ساده‌ترین و بی‌تکلف‌ترین مواد ساختمانی در حال ساخت‌وساز بنای ایمانی در قلب افراد نیز بودند. آمده است عبدالله بن رواحه، در حال کار با آهنگی دلنواز، می‌خواند: «افلح من یعالج المساجد، آن که در پی ساختن و پرداختن مساجد است رستگار است». پیامبر(ص) با همان آهنگ، آخرین قسمت شعرش را تکرار کرده و می‌فرمودند: مساجدا. سپس عبدالله ادامه می‌داد: «و یقراء القرآن فیه قائما و قاعدا؛ آن که پیوسته نشسته و ایستاده در مسجد قرآن می‌خواند». پیامبر(ص) می‌فرمودند: «و قاعدا» آن‌گاه عبدالله می‌خواند: «ولا یبیت اللیل عنه راقدا؛ و شب را نیز همواره بیدار بوده، به خواب نمی‌گذراند». پیامبر(ص) در ادامه می‌فرمودند: «راقدا» با این حال و هوای معنوی و با نهایت سادگی و صمیمیت میان افراد، نخستین بنای توحیدی در اسلام ساخته شد.